

Štvrtá kvantitatívna dopadová štúdia novej regulácie v poistnom sektore

2. časť

Peter Paluš, Andrea Gondová
Národná banka Slovenska

1 Predkladacia správa k smernici Európskeho parlamentu a Rady o začatí a vykonávaní priameho poistenia a zaistenia, verzia COM(2008) 119 final.

VLASTNÉ ZDROJE

Vlastné zdroje predstavujú dostupné finančné zdroje poisťovne, ktoré dokážu absorbovať v prípade potreby finančné straty, a tým chránia poisťovňu a jej klientov. Tvoria ich základné vlastné zdroje a dodatkové vlastné zdroje. Proces stanovovania oprávnených vlastných zdrojov možno rozdeliť do troch krokov¹:

1. určenie vlastných zdrojov,
2. klasifikácia vlastných zdrojov,
3. oprávnenosť vlastných zdrojov.

Základné vlastné zdroje tvoria súvahové položky ako prebytok aktív nad záväzkami (viac v časti Oceňovanie aktív a záväzkov v predchádzajúcom čísle) zvýšený o podriadené záväzky po odpočítaní vlastných akcií, ktoré sú v držbe poisťovní. Dodatkové vlastné zdroje tvoria nesúvahové položky (napríklad nesplatené základné imanie a akreditívy) a možnosť ich využívania je podmienená predchádzajúcim súhlasom orgánu dohľadu. Dôvodom predchádzajúceho súhlasu je najmä skutočnosť, že sa na ne nevzťahujú pravidlá oceňovania a sú určené ako nominálna hodnota alebo hodnota stanovená na základe obozretných a realistických prognóz. Vlastné zdroje sú klasifikované podľa kvality do troch tried na základe kvalitatívnych charakteristík (článok 93 smernice o Solventnosti II), pričom pre zaradenie do triedy je určujúca miera, akou zodpovedajú týmto charakteristikám.

Pre krytie minimálnej kapitálovej požiadavky (MCR) možno použiť iba základné vlastné zdroje, pričom trieda 1 musí byť väčšia ako polovica základných vlastných zdrojov, respektíve trieda 2 musí byť menšia ako trieda 1.

Pre krytie kapitálovej požiadavky na solventnosť možno použiť základné aj dodatkové vlastné zdroje, pričom trieda 1 musí byť väčšia ako tretina celkových použiteľných vlastných zdrojov, respektíve súčet triedy 2 a triedy 3 musí byť menší

ako dvojnásobok triedy 1 a trieda 3 musí byť menšia ako tretina celkových použiteľných vlastných zdrojov, respektíve trieda 3 musí byť menšia ako polovica súčtu triedy 1 a triedy 2.

Základným cieľom kvantitatívnej dopadovej štúdie QIS 4 bolo určiť výšku vlastných zdrojov oprávnených na krytie dvoch kapitálových požiadaviek Solventnosti II (SCR a MCR). Technická špecifikácia QIS 4 predbežne stanovila zoznam možných položiek vlastných zdrojov.

Podľa názoru poisťovní, ktoré sa v SR zúčastnili na kvantitatívnej dopadovej štúdii QIS 4, sú vlastné zdroje dostatočne špecifikované. Žiadna z poisťovní nemala pri klasifikácii vlastných zdrojov vážnejšie problémy. Jedna poisťovňa uviedla, že začala manažovať vlastné zdroje pre svoje interné potreby na podobnom základe ako Solventnosť II.

Všetky zložky vlastných zdrojov poisťovní boli klasifikované ako trieda 1. Treba uviesť, že v súčasnosti poisťovne u nás nevyužívajú vo väčšej miere aktívny kapitálový manažment. Oproti Solventnosti I nastal významný nárast vo vlastných zdrojoch (asi 68%), čo bolo dôsledkom precenenia, najmä rozpustenia technických rezerv. Žiadna z poisťovní nepoužívala podriadené záväzky alebo hybridný kapitál ako zložku vlastných zdrojov. Z uvedeného dôvodu sme v tejto oblasti nedostali, až na jednu odpoveď, od poisťovní spätnú väzbu. Jedna poisťovňa sa vyjadrila, že uprednostňuje klasifikáciu hybridného kapitálu do jednej triedy, nakoľko prípadné členenie by mohlo byť pomerne komplikované. Žiadna z poisťovní nevykázala dodatkové vlastné zdroje.

Keďže kapitál, ktorý poisťovne používali na krytie kapitálovej požiadavky na solventnosť a minimálnej kapitálovej požiadavky bol klasifikovaný ako trieda 1, nemali poisťovne žiadny problém splniť požiadavky na štruktúru vlastných zdrojov. Uvedený stav podľa nášho názoru bude v budú-

Tabuľka 2 Klasifikácia vlastných zdrojov

Povaha / Kvalita	Základné vlastné zdroje	Dodatkové vlastné zdroje
Vysoká	Trieda 1	Trieda 2
Stredná	Trieda 2	Trieda 3
Nízka	Trieda 3	–

Zdroj: Predkladacia správa k smernici Európskeho parlamentu a Rady o začatí a vykonávaní priameho poistenia a zaistenia, verzia COM(2008) 119 final.

Tabuľka 3 Porovnanie vlastných zdrojov všetkých poisťovní podľa Solventnosti I a podľa QIS 4

	Solventnosť I	QIS 4 spolu	QIS 4 Trieda 1	QIS 4 Trieda 2	QIS 4 Trieda 3
Vlastné zdroje spolu (v mil. EUR)	798	1 344	1 344	0	0
Vlastné zdroje spolu (v %)	–	100,0	100,0	0,0	0,0

Zdroj: NBS.

nosti zrejme vytvárať pomerne významný priestor na zefektívňovanie financovania poisťovní.

Kompozícia triedy 1 potvrdzuje, že za nárastom vlastných zdrojov oproti Solventnosti I sú preceňovacie rozdiely. Napriek tomu možno v porovnaní s inými európskymi krajinami považovať podiel základného imania na triede 1 za pomerne vysoký (vyšší o 7 percentuálnych bodov).

MINIMÁLNA KAPITÁLOVÁ POŽIADAVKA

Cieľom minimálnej kapitálovej požiadavky je stanovenie požadovaného kapitálu pre poisťovňu vo výške, ktorá by zabránila neúmernému vystaveniu klientov poisťovne riziku. Minimálna kapitálová požiadavka predstavuje úroveň kapitálu, pod ktorú by vlastné zdroje poisťovne nemali klesnúť. Pokles oprávnených vlastných zdrojov pod hranicu MCR môže v prípade, ak by poisťovňa v rámci krátkočasového úseku nebola schopná zvýšiť vlastné zdroje, zapríčiniť odobratie povolenia na výkon poisťovacej činnosti zo strany orgánu dohľadu.

Smernica o Solventnosti II ustanovuje, že minimálnu požiadavku na kapitál je potrebné vypočítať jednoduchým vzorcom z auditovateľných údajov v rámci koridoru, ktorý sa odvíja od kapitálovej požiadavky na solventnosť. Pre MCR je zároveň stanovené aj absolútne minimum, ktoré možno považovať za požiadavku na minimálny kapitál nevyhnutný na vykonávanie poisťovacej činnosti. Výhodiskom pre určenie absolútneho minima MCR bola výška minimálneho garančného fondu pre Solventnosť I v čase prijímania smernice o Solventnosti II. Spôsob výpočtu tejto požiadavky je založený na technických rezervách, predpísanom poistnom, sume v riziku, odloženej dani a administratívnych nákladoch, pričom všetky využívané veličiny sa určujú bez podielu zaisťovateľov.

Hlavným cieľom kvantitatívnej dopadovej štúdie QIS 4 pri testovaní minimálnej kapitálovej požiadavky bolo vyhodnotiť, či navrhnutý lineárny výpočet MCR stanovený v rámci koridoru s dolnou hranicou 20% SCR a hornou hranicou 50% SCR (takýto prístup k MCR sa niekedy označuje aj ako „kombinované MCR“) je v praxi aplikovateľný, a či poskytuje orgánu dohľadu dostatočný priestor na včasnú intervenciu.

Pomer lineárneho MCR k SCR sa v SR pohyboval v rozmedzí od 10 do 41 % a mediánová hodnota tohto pomeru bola vo výške 29 %. V prípade kombinovaného MCR bol rozptyl výsledku zúžený na 20 až 41 %, nakoľko v prípade troch účastníkov bola využitá dolná hranica. Mediánová hodnota tohto pomeru zostala nezmenená.

Tabuľka 4 Krytie kapitálovej požiadavky na solventnosť (v mil. EUR)

Všetky poisťovne	Spolu	1/3 SCR	Prebytok
Trieda 1	1 344	145	1 198
Trieda 2	0	145	–
Trieda 3	0	145	–

Zdroj: NBS.

Tabuľka 5 Krytie minimálnej kapitálovej požiadavky (MCR) (v mil. EUR)

Všetky poisťovne	Celkom	1/2 MCR	Prebytok
Trieda 1 – Základné vlastné zdroje	1 344	69	1 275
Trieda 2 – Základné vlastné zdroje	0	69	–

Zdroj: NBS.

Tabuľka 6 Kompozícia triedy 1

Všetky poisťovne	v mil. EUR	%
Základné imanie	321	23,9 %
Oceňovacie rozdiely (aktíva po odpočítaní záväzkov)	526	39,2 %
Fondy s obmedzenou možnosťou absorbovať straty	4	0,3 %
Iné	492	36,6 %

Zdroj: NBS.

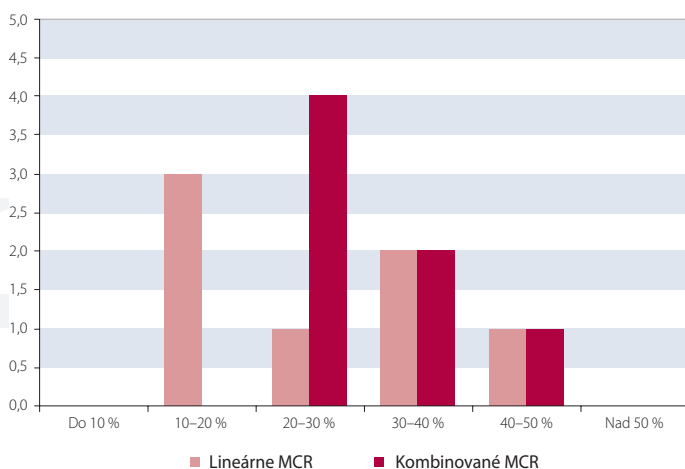
Pomer lineárneho MCR a SCR na základe výsledkov slovenských poisťovní bol podľa nášho názoru dostatočný pre včasnú intervenciu orgánu dohľadu a poisťovne pri jeho stanovaní neidentifikovali vážnejšie problémy. V rámci európskeho trhu však dopadová štúdia QIS 4 potvrdila potrebu existencie hraníc pre MCR vo vzťahu k SCR. Dôvodom boli napríklad situácie, keď pre poisťovňu vyšlo vyššie MCR ako SCR². Aplikovanie koridorového prístupu však bude komplikovať skutočnosť, že kapitálová požiadavka na solventnosť sa vypočítava raz za rok a minimálna kapitálová požiadavka raz za štvrtrok. Konzultačný dokument CEIOPS-CP-55/09³ týkajúci sa výpočtu MCR sa s týmto problémom snaží vyrovnáť prostredníctvom zjednodušenia výpočtu SCR na štvrtročnej báze. Na druhej strane koridorový prístup zabezpečí určitú mieru citlivosti MCR na riziká.

2 Príčinou vyššieho MCR ako SCR bola rozdielna metodika vo výpočte, zúžený rozsah rizík vstupujúcich do MCR a neaplikácia niektorých prístupov zrealizujúcich SCR, napríklad schopnosť budúcich podielov na zisku absorbovať straty.

3 Konzultačný dokument CEIOPS-u číslo 55, Consultation Paper No. 55, Draft CEIOPS' Advice for Level 2 Implementing Measures on Solvency II: Article 128 Calculation of the MCR, CEIOPS-CP-55/09.

Graf 6 Rozdelenie pomeru MCR a SCR

Zdroj: NBS.

4 Riziko straty vyplývajúce z nevhodných procesov riadenia alebo z ich zlyhania, alebo zo zlyhania zamestnancov poisťovne, alebo z nepriaznivých vonkajších udalostí okrem rizika straty vyplývajúceho zo strategických rozhodnutí a rizika straty dobrého mena (článok 13 odsek 27 smernice o Solventnosti II).

5 Možné zníženie dobrovoľných plnení poisťovne, napríklad formou zníženia budúcich podielov na zisku, a s tým súvisiace zníženie technických rezerv (článok 107 smernice o Solventnosti II).

6 Riziko straty alebo nepriaznivej zmeny v hodnote poisťných záväzkov z dôvodu neprimeraných predpokladov pri stanovovaní poisťného a technických rezerv (článok 13 odsek 24 smernice o solventnosti II).

7 Riziko straty alebo nepriaznivej zmeny vo finančnej situácii, priamo alebo nepriamo vyplývajúce z kolísania úrovne a volatility trhových cien aktív, záväzkov a finančných nástrojov (článok 13 odsek 25 smernice o Solventnosti II).

8 Riziko zlyhania protistrany pokrýva zmluvy na zníženie rizika, ako sú zaistovacie zmluvy, sekuritizácia a deriváty a platby prijaté od sprostredkovateľov, ako aj všetky ostatné úverové expozície, na ktoré sa nevzťahuje podmodul rizika úverového rozpätia (článok 105 odsek 6 smernice o Solventnosti II).

Preukázanie opodstatnenosti koridorového prístupu v európskom kontexte pri stanovovaní MCR viedlo ku stanoveniu limitov MCR vo vzťahu k SCR v rámci smernice o Solventnosti II, pričom koridor bol zúžený na 25 až 45 % (článok 127 odsek 1b smernice o Solventnosti II). Dôvodom zvýšenia spodnej hranice MCR bolo najmä zabezpečenie obozretného minima kapitálu v zmysle poslania MCR. Horná hranica MCR bola znížená pre zabezpečenie dostatočného priestoru na včasnú intervenciu orgánu dohľadu. Zvýšenie spodnej hranice koridoru podľa nášho názoru prispeje k tomu, aby MCR zabezpečilo takú úroveň kapitálu, ktorá umožní v prípade problémov poisťovne previesť portfólio jej poisťných zmlúv do inej poisťovne. Zníženie hornej hranice koridoru môže tento podľa nášho názoru kľúčový cieľ MCR „podkopať“.

KAPITÁLOVÁ POŽIADAVKA NA SOLVENTNOSŤ

Kapitálová požiadavka na solventnosť zodpovedá takému kapitálu, ktorý poisťovní umožní odvrátiť krach počas nasledujúcich 12 mesiacov s pravdepodobnosťou 99,5 %. Takto nastavené kritériá možno interpretovať aj tak, že počas nasledujúcich 12 mesiacov by nemal nastať krach, respektíve úpadok vo viac ako jednej z 200 poisťovní. SCR sa počíta buď prostredníctvom štandardného vzorca, ktorý využíva predpísané parametre a faktory, alebo s použitím vnútorného modelu, ktorý by mal najvernejšie odzrkadľovať rizikový profil poisťovne. Poisťovne môžu kombinovať tieto dva prístupy a stanoviť SCR prostredníctvom štandardného vzorca s využitím čiastočného vnútorného modelu. Pre obmedzenú údajovú základňu, nedostatočné praktické skúsenosti a možnú neefektívnosť (úžitky verzus náklady), bude pre väčšinu poisťovní na slovenskom trhu štandardný vzorec praktickou alternatívou. SCR by malo odrážať skutočný rizikový profil poisťovne, pričom sa zohľadňujú všetky kvantifikovateľné riziká a nástroje na znížovanie rizika, čo v prípade poisťovní predstavuje najmä zaistenie. Ak sa rizikový profil poisťovne počas roka významne nezmení,

SCR bude potrebné vypočítať raz za rok. Výnimkou zrejme bude stanovenie SCR pre potreby určenia MCR.

Štandardné SCR sa rovná súčtu základnej kapitálovej požiadavky (BSCR), kapitálovej požiadavky pre operačné riziko⁴, úpravy zohľadňujúce schopnosť absorbovať straty technickými rezervami⁵ a odloženými daňovými záväzkami. BSCR pokrýva upisovacie riziko⁶ neživotného, životného a zdravotného poistenia, trhové riziko⁷ a riziko zlyhania protistrany⁸. Samotný výpočet BSCR je rozdelený do výpočtov jednotlivých modulov a podmodulov, ktoré sú následne agregované prostredníctvom odhadu vzájomnej lineárnej závislosti tzv. korelačných matíc, ktoré určuje príloha IV smernice o Solventnosti II.

Podľa kvantitatívnej dopadovej štúdie QIS 4 mala na SCR najväčší podiel základná kapitálová požiadavka BSCR. Kapitálová požiadavka operačného rizika tvorila v mediáne podiel na SCR 8%, avšak táto hodnota podľa nášho názoru neodzrkadľuje skutočné operačné riziko, ktorému sa poisťovne vystavujú, najmä v prípade výpočtu, ktorý je založený na objemových veličinách a nezohľadňuje skutočnú úroveň kvality riadenia operačného rizika v poisťovní. Tento názor potvrdili aj vyjadrenia zúčastnených poisťovní, ktorí navyše považovali hornú hranicu kapitálovej požiadavky vo výške 30 % voči BSCR za príliš vysokú. Súčasťou QIS 4 bol dotazník, ktorým sa zisťovala úroveň a kvalita riadenia operačného rizika v poisťovníach. Na otázky odpovedali štyri poisťovne. V čase konania QIS 4 sa len jedna poisťovňa v určitom rozsahu venovala riadeniu operačného rizika v spolupráci so svojou materskou spoločnosťou. Ostatné poisťovne boli v uvedenom čase vo fáze plánovania.

Najväčší podiel na BSCR malo trhové riziko, upisovacie riziko životného poistenia a upisovacie riziko neživotného poistenia. Naopak riziko zlyhania protistrany podľa výsledkov QIS 4 malo len malý podiel na BSCR.

V rámci modulu trhového rizika boli najvýznamnejšie riziko úrokovej miery, akciové riziko a riziko úverového rozpätia. Ostatné riziká (riziko nehnuteľností, riziko koncentrácie a kurzové riziko) sa na základe výsledkov štandardného vzorca zdajú byť pre zúčastnené poisťovne nevýznamné. Schopnosť absorpcie strát technickými rezervami nebola na Slovensku testovaná pre náročnosť výpočtu a potenciálne zníženie SCR by bolo podľa vyjadrenia zúčastnených poisťovní nevýznamné. Na Slovensku nebol testovaný tzv. tlmič pre akciové riziko (*equity dampener*), ktorý pozostáva z mechanizmu symetrickej úpravy, t. j. úpravy scenára v závislosti od ekonomického cyklu, a z tlmiča durácie, t. j. úpravy scenára v závislosti od typického obdobia držby investícií v akciách. Niektoré poisťovne uviedli ako dôvod netestovania tlmiča pre akciové riziko nesúhlas s takýmto prístupom. Vplyv tlmiča pre akciové riziko môže byť pomerne významný, nakoľko z európskych výsledkov bolo preukázané zníženie kapitálovej požiadavky akciového rizika o 10 %. Účastníci kritizovali prístup

stanovenia kapitálovej požiadavky trhového rizika podielových fondov, nakoľko záťažové/stresové scenáre boli nastavené diskriminačne vo vzťahu k ostatným investíciám v prípade, že poisťovňa nevedela identifikovať konkrétne finančné nástroje, z ktorých pozostáva podielový fond, a tým nemohla aplikovať tzv. *look-through* prístup. Navyše tento prístup k podielovým fondom bol náročný a nepraktický.

Pri výpočte upisovacieho rizika životného poistenia sa vyskytli nejasnosti pri alokácii poistných produktov do modulov životného, neživotného a zdravotného poistenia. Jedným z návrhov poisťovní bolo vytvoriť samostatný podmodul bez ohľadu na druh poistenia pre zdravotné riziko a riziko invalidity. Na kapitálovej požiadavke pre upisovacie riziko životného poistenia sa najvýznamnejšie podieľalo riziko zrušenia poistnej zmluvy s výplatou odkupnej hodnoty a riziko nákladovosti. Účastníci považovali záťažový/stresový scenár zvýšenia miery odkupovosti vo výške 30% za málo pravdepodobný.

V prípade upisovacieho rizika pre neživotné poistenie vychádzala kapitálová požiadavka z troch zdrojov rizika, a to z rizika poistného, rizika rezerv a katastrofického rizika. Výpočet kapitálovej požiadavky upisovacieho rizika pre neživotné poistenie a vyplňanie tabuliek na účely QIS 4 bolo pomerne jednoduché. Problémom však bol nedostatok údajov pre zostavenie scenárov katastrofických udalostí v SR. Z tohto dôvodu všetky zúčastnené poisťovne mohli využiť len faktorový výpočet katastrofického rizika, ktorý však neodzrkadľuje skutočné riziko, ktorému sú vystavené.

QIS 4 umožňoval (respektíve testoval s cieľom zrealizovania SCR, ktoré nie je možné obsiahnuť jedným univerzálnym prístupom) viaceré úpravy a alternatívy vo výpočte štandardného vzorca (schopnosť technických rezerv absorbovať straty, odložené daňové záväzky, tlmíč pre akciové riziko). V rámci QIS 4 sme neidentifikovali záujem poisťovní o tieto možnosti, dôvodom čoho bola zrejme aplikačná náročnosť alebo nesúhlas s teoretickými predpokladmi týchto prístupov.

Kalibráciu štandardného vzorca SCR vrátane predpokladaných lineárnych závislostí medzi jednotlivými modulmi a podmodulmi kritizovali účastníci v SR aj EÚ. Vytýkali jej najmä nedostatočnú transparentnosť ich stanovenia.

VNÚTORNÉ MODELY A SCR

Z dotazníka, ktorým sa mapovala situácia v oblasti vnútorných modelov sme zistili, že 43% účastníkov (3 zo 7) už v súčasnosti aktívne pracuje na vývoji vnútorného modelu, pričom 29% účastníkov (2 zo 7) plánuje využívať vnútorný model minimálne na výpočet čiastočného SCR a 71% účastníkov (5 zo 7) zatiaľ nie je rozhodnutých, či budú využívať vnútorný model na výpočet SCR. Podľa našich informácií vnútorné modely nevyvíjajú jednotlivé poisťovne individuálne, čo by zrejme ani nemalo veľký význam, ale vyvíjajú sa na úrovni celých poisťovacích (prípadne finančných) skupín. V rámci QIS 4 poskytla kapitálovú požia-

Tabuľka 7 Zloženie SCR

	Medián (v %)
BSCR	92,0
Operačné riziko	8,0
Úpravy zohľadňujúce schopnosť absorbovať straty technickými rezervami a odloženými daňovými záväzkami	0,0

Zdroj: NBS.

Tabuľka 8 Zloženie BSCR

	Medián (v %)
Trhové riziko	43,8
Riziko úrokovej miery	24,3
Akciové riziko	8,6
Riziko nehnuteľností	0,0
Riziko úverového rozpätia	7,8
Riziko koncentrácie	0,8
Kurzové riziko	1,2
Riziko zlyhania protistrany	0,6
Upisovacie riziko životného poistenia	45,5
Úmrtnosť	4,0
Dlhovekosť	0,1
Invalidita	2,3
Odkupy	26,6
Náklady	11,3
Revízia	0,0
Katastrofické riziko	3,8
Upisovacie riziko zdravotného poistenia	0,6
Úrazové a krátkodobé zdravotné poistenie	0,6
Riziko poistného a rezerv	0,5
Katastrofické riziko	0,3
Upisovacie riziko neživotného poistenia	56,1
Riziko poistného a rezerv	46,3
Katastrofické riziko	27,6

Zdroj: NBS.

davku určenú na základe vnútorného modelu len jedna poisťovňa a jedna poisťovňa poskytla výstup čiastočného vnútorného modelu pre viaceré podmoduly trhového rizika a upisovacieho rizika pre životné poistenie a modul operačného rizika.

ZÁVER

Z pohľadu Slovenskej republiky testovanie kvantitatívnych požiadaviek podľa Solventnosti II v rámci QIS 4 preukázalo, že poisťovne, ktoré sa zúčastnili na QIS 4 sú kapitálovo vybavené na novú reguláciu. Pri analýze údajov QIS 4 sme identifikovali dva primárne vplyvy na finančnú pozíciu poisťovní, a to zvýšenie kapitálovej požiadavky, čo bolo spôsobené zohľadňovaním všetkých kvantifikovateľných rizík, a uvoľnenie kapitálu, čo bolo spôsobené nezohľadnením obozretného aspektu pri oceňovaní technických rezerv. Keďže rozpustenie

Tabuľka 9 Finančná pozícia poisťovní, ktoré sa zúčastnili QIS 4 podľa Solventnosti I a Solventnosti II

	Medián	Všetky poisťovne		Medián	Všetky poisťovne	Zmena	
						Medián	Všetky poisťovne
Marža Solventnosti I	242 %	258 %	Marža Solventnosti II	208 %	309 %	-34 %	51 %
Skutočná miera solventnosti	21	532	Vlastné zdroje	120	1344	-	153 %
Požadovaná miera solventnosti	13	206	SCR	40	435	-	111 %
Garančný fond	6	76	MCR	12	137	-	81 %
Prebytok skutočnej miery solventnosti	12	326	Prebytok vlastných zdrojov	61	908	-	179 %

Zdroj: NBS a výpočty autorov.

Poznámka: Hodnoty vyjadrené v absolútnej výške sú uvedené v miliónoch eur.

technických rezerv bolo oveľa vyššie ako zvýšenie požiadavky na kapitál, finančná pozícia poisťovní sa zlepšila. Treba upozorniť na skutočnosť, že QIS 4 vychádzala z údajov za rok 2007, t. j. pred vypuknutím finančnej a hospodárskej krízy, ktorá spôsobila pád cien, zvýšenie volatility a stratu likvidity na regulovaných trhoch. Tieto skutočnosti by s vysokou pravdepodobnosťou mali dopad na vlastné zdroje poisťovní, nakoľko by zrejme došlo k stratám pri preceňovaní finančných nástrojov na ekonomickú hodnotu.

Kapitálová požiadavka na solventnosť v porovnaní s požadovanou mierou solventnosti podľa Solventnosti I síce v absolútnom vyjadrení vzrástla, ale po eliminovaní vplyvu preceňovacích rozdielov došlo k reálnemu zníženiu požiadavky na regulatórny kapitál. Taktiež pri porovnaní požiadavky na kapitál, ktorá by zahŕňala regulatórnu výšku technických rezerv a požadovanú výšku vlastných zdrojov, by sa regulatórny kapitál podľa Solventnosti II znížil.

Pokiaľ ide o minimálnu kapitálovú požiadavku, napriek kombinovanému prístupu k MCR a s tým

súvisiacou existenciou hornej hranice by podľa Solventnosti II okrem jedného prípadu došlo k jej zvýšeniu (pre takmer 86% zúčastnených poisťovní). Dôvody zvýšenia minimálnej kapitálovej požiadavky sme neidentifikovali. Keďže nárast kapitálovej požiadavky na solventnosť bol vyšší než nárast minimálnej kapitálovej požiadavky, vytvoril sa väčší priestor pre orgán dohľadu na prípadné intervencie. V podmienkach SR sa týmto potvrdil jeden z cieľov Solventnosti II, a to zabezpečenie dostatočného priestoru pre orgán dohľadu, aby mohol vykonať nápravné opatrenia s cieľom ozdravenia poisťovne, a tým zabezpečiť finančnú stabilitu poisťovne a ochranu oprávnených záujmov jej klientov.

Z pohľadu finančnej stability celého slovenského poisťovního sektora bude potrebné bližšie analyzovať robustnosť kapitálovej kapacity trhu a jej odolnosť voči šokom, napríklad v dôsledku sociálno-ekonomických a demografických zmien, nakoľko zavedením Solventnosti II pravdepodobne dôjde k celkovému zníženiu regulátornej požiadavky na kapitál poisťovní v Slovenskej republike.

Zdroje:

1. Vyplnené dotazníky zaslané poisťovňami Národnej banke Slovenska v rámci zisťovania štvrtej kvantitatívnej dopadovej štúdie.
2. Technická špecifikácia pre QIS 4, QIS4 Technical Specifications (MARKT/2505/08).
3. Správa CEIOPS-u o štvrtej kvantitatívnej dopadovej štúdie (QIS 4) pre Solventnosť II, CEIOPS' Report on its fourth Quantitative Impact Study (QIS4) for Solvency II, CEIOPS-SEC-82/08.
4. Výzva Európskej komisie pre štvrtú kvantitatívnu dopadovú štúdiu, Call for Advice from CEIOPS (Fourth Quantitative Impact Study) MARKT/2504/08.
5. Konzultačný dokument CEIOPS-u číslo 35, Consultation Paper No. 35, Draft CEIOPS' Advice for Level 2 Implementing Measures on Solvency II: Valuation of Assets and "Other Liabilities", CEIOPS-CP-35/09.
6. Konzultačný dokument CEIOPS-u číslo 41, Consultation Paper No. 41, Draft CEIOPS Advice for Level 2 Implementing Measures on Solvency II: Technical Provisions – Article 85 c
7. Konzultačný dokument CEIOPS-u číslo 55, Consultation Paper No. 55, Draft CEIOPS' Advice for Level 2 Implementing Measures on Solvency II: Article 128 Calculation of the MCR, CEIOPS-CP-55/09.
8. Smernica Európskeho parlamentu a Rady o začatí a vykonávaní priameho poistenia a zaistenia, verzia COM(2008) 119 final.
9. Smernica Európskeho parlamentu a Rady o začatí a vykonávaní priameho poistenia a zaistenia, verzia prijatá v prvom čítaní Európskym parlamentom.
10. Prvá smernica Rady 73/239/EHS z 24. júla 1973 o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení vzťahujúcich sa na začatie a vykonávanie priameho poistenia s výnimkou životného poistenia.
11. Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2002/83/ES z 5. novembra 2002 o životnom poistení.